

ODTÜLÜ

ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

ISSN 1309 - 2626

Eymir Bizim, Biz Eymir'in

Bir havzaya ait olmak...

Ankara'nın nadir doğa alanlarından birine bakarken,
bir tahakküm değil karşılıklı aidiyet dili kurmak mümkün mü?

SAYI 55 OCAK-MART 2015

Sevgili ODTÜ'lüler ve ODTÜ Dostları,

ODTÜLÜ'nün bu sayısında, ODTÜ'nün kalbinde yer alan bir konuya odaklandık. Eymir'e ve çevresine bakarken, kuşak farkı olmaksızın tüm ODTÜ'lülerin hafızasına kurulmuş bir yerden bahsettiğimizi gördük.

Eymir, ODTÜ açısından hem kent için kurulan bir hayalî hem de ODTÜ kimliğinin kurucu bir ögesini temsil ediyor. ODTÜ'nün kuruluşundan bu yana koruduğu, emek verdiği bir doğal alan olmasının yanı sıra kürek takımından çeşitli bilim topluluklarına kadar pek çok parçamızın içinde yaşadığı, çalıştığı bir yer Eymir. ODTÜ'nün sadece Üniversite için değil, Ankara halkı için koruduğu, özen gösterdiği Eymir, bizi biz yapan taşlardan biri.

Eymir'i ele alırken sadece yapılan bilimsel çalışmaları değil, Eymir'in kent hayatını nasıl değiştirdiğine, kent halkı için sunduğu olanaklara ve Eymir'de yer alan kendine özgü yaşama odaklandık. Ankara'nın biricik doğal alanını bir sahiplik duygusu ile değil, aitlik duygusu ile ele aldık, bizlerin de Eymir'e aidiyetini sorguladık. Şairin dediği gibi "İnsanın yaşadığı yerin havasına, suyuna benzediğini" bilerek.

Bu sayımızda, yaban hayatı ve ekolojik özellikleri kadar Eymir'in önemini farklı açılardan vurgulayan röportajlar, yazılar ve haberlerle kapsamlı bir dosya hazırladık. Eymir'den bir nefeslik rüzgârı size taşıyabildiğimizi umuyor ve sizleri Eymir'e bir de ODTÜLÜ penceresinden bakmaya çağırıyorum.

Doç. Dr. Barış Sürücü

İÇİNDEKİLER

02 ODTÜ'DEN HABERLER

16 EYMİR BİZİM BİZ EYMİR'İN

Damla Özlüer

20 EYMİR GÖLÜ RESTORASYONU:
20 YILLIK ÇABA!

Prof. Dr. Meryem Bekloğlu

24 "KENT DÖNÜŞÜRKEN
SU KAYNAĞI VE GELECEĞİ"

Doç. Dr. Nilgün Görür

28 EYMİR ÇOK YAŞASIN!

Doç. Dr. Selim L. Sanin, ENVE '86

30 ÇEYREK ASIRDIR, EYMİR İÇİN...

34 ANKARA'NIN ELİNDE KALAN NADİR
DOĞAL ALANLARDAN EYMİR...

Doç. Dr. Ebru Voyvoda
Yrd. Doç. Dr. Seven Ağır

36 EYMİR'İN YABAN HAYATI

Yrd. Doç. Dr. Korhan Özkan

40 EYMİR'İN ULUSLARARASI
MİSAFİRLERİ

43 EYMİR GÖLÜ VE ÇEVRESİNİN
GELECEĞİ

44 ANKARA "EYMİR'DE" KOŞUYOR

46 EYMİR, KÜREK VE HAYAT
HAKKINDA

48 ODTÜ'NÜN İLK SPOR KULÜBÜ,
EYMİR'İN İLK GÖZAĞRISI

50 TEMİZ EYMİR...

51 EYMİR'İN HAFIZASI:
ODTÜ BİYOGEN TOPLULUĞU

52 "EYMİR OLMASAYDI,
HIÇBİR ŞEY OLMAZDI!"

54 EYMİR'İN ODTÜ'SÜ,
ODTÜ'NÜN EYMİR'

56 EYMİR NEDİR? KİMİNDİR?
Prof. Dr. Baykan Günay

60 ERDEMLİ'DEN HABERLER

62 KUZAY KIBRIS KAMPUSU

Orta Doğu Teknik
Üniversitesi Mezunlarla
İletişim Dergisi

Ocak-Şubat-Mart 2015
Sayı 55
ISSN: 1309 - 2626

"ODTÜLÜ Dergisi, ODTÜ
Kariyer Planlama Merkezi'nin
mali desteği ile yilda dört
kez yayınlanmaktadır."

Yazışma Adresi
Mezunlarla İletişim
Müdürlüğü

ODTÜ Rektörlük 1 Kat
06800 Ankara
Tel: 0312) 210 71 07
Faks: 0312) 210 13 58
mezun@metu.edu.tr
www.mezun.metu.edu.tr

ODTÜ Adına Sahibi
Prof. Dr. Ahmet Acar

Yazı İşleri Müdürü
Doç. Dr. Barış Sürücü

Yayın Kurulu
Doç. Dr. Barış Sürücü
Damla Özlüer (Myra)
Nokta Çelik
Rauf Kösemen (Myra)

Katkıda Bulunanlar
Dr. Aydın Tiryaki
Ekin Neşe Öztürk
Melike Yaraş
Talat Doğan

Koordinasyon
Nokta Çelik

Reklam Sorumlusu
Ekin Neşe Öztürk

Yapım
MYRA
www.myra.com.tr

Editör
Damla Özlüer

Tasarım Danışmanı
Rauf Kösemen

Yayın Tasarımı
Çağlar Atalay

Sayfa Uygulama
Serhan Baykara

Yardımcı Editör
Nihan Bora

Röportaj Fotoğrafları
Bingül Özcan

Baskı
ODTÜ Basım İşliği

Eymir Nedir? Kimindir?

Eymir Gölü ve çevresi salt bir orman alanına indirgenmemelidir. ODTÜ'nün tarihine ilişkin anlamlar bu alana yüklenmelidir.

 Yazı

PROF. DR. BAYKAN GÜNAY

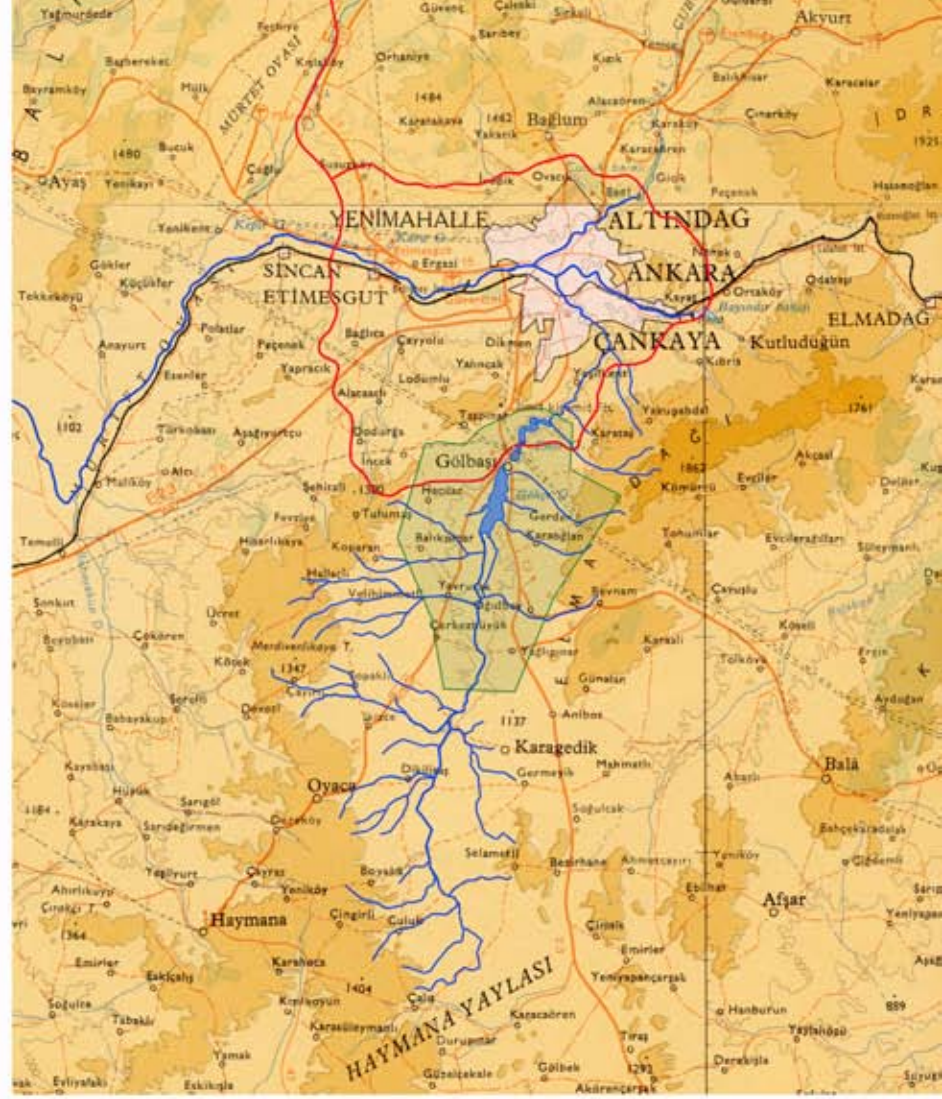
ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama
Emekli Öğretim Üyesi

TED Ankara Koleji'nde okurken (1956-1963), İncesu Deresi henüz açıktan akardı. Kolejin yanından geçen derenin diğer tarafındaki futbol sahasına geçmek için kurulan ahşap köprülerde hep bu suyun nereden geldiğini düşünürdüm. Köprülerden akan suya bakar, kimi zaman suyun durup kendimizin hareket ettiği duygusunu yaşar, suyun nereden geldiğini merak ederdik. Gerçi daha ilkokuldayken mahallede (Akay-Bestekâr Sokak) abilerimizin öncülüğünde bisikletlerle

Eymir Gölü'ne gitmiştik. Çankaya'ya tırmanmış, şimdiki Yıldız ORAN yolundan TRT'nin yanındaki ince yola sapsmış ve göle ulaşmıştık. Ancak Koleji'nin yanından geçen derenin Mogan-Eymir havzasından geldiğini çok sonra fark edecektim.

Eymir Nedir?

Mogan-Eymir havzası, Eymir'in kuzey ucundan yaklaşık 45-50 km güneydeki Haymana Yaylası'na kadar uzanan bir havzanın

oluşturduğu bir su sistemidir. Havza yer yer 25-30 km genişliğine ulaşır. Havzayı besleyen su sisteminin çok büyük bir bölümü yeraltı suları ile "suyun çok uzak mesafelere gitmesini sağlayan, yer altı sularını pınarlara ve kuyulara ileten gözenekli toprak ya da jeolojik oluşum olarak tanımlanan" akiferlerden oluşmaktadır. Çoğu zaman yeryüzünde herhangi bir akarsu olarak belirmeyen akiferler, terlemelerini dışarıya bitkiler yoluyla yansıtan, önemli miktarda suyu depolayabilen ve yeterince hızlı taşıyabilen (iletken) geçirimli jeolojik birimlerdir.

Ankara'yı güneyden başlayarak önce doğuya, sonra batıya, sonra yine güneye çevreleyen su sistemi, Mogan ve Eymir Gölleri, İmrahor (İncesu) Çayı, Hatip Çayı (Bent Deresi) ve Çubuk Çayı ile birleşerek Ankara Çayı'nı oluşturur ve tüm sistem Sakarya Irmağı'na akar.

Mogan-Eymir Havzası, batıda Haymana Yaylası'ndan Dikmen ve Çankaya'nın güneyindeki İncesu (İmrahor) Vadisi'ni de oluşturan yükseltiler sırası ile tanımlanmaktadır. 1936 basımlı haritaya göre Kapalı Bağ Deresi ile Mogan Gölü'nde biriken havza suyu, günümüzde bir kanal ile bu göl ve Eymir arasındaki sulak alana akmaktadır. Doğusunun sınırlarını ise gene Haymana Yaylası'ndan başlayarak Beynam ve Elmadağ ile kuzeye uzanan yükseltiler çizmektedir.

Burada Eymir Gölü'nü ilginç kılan, havzanın daralarak İncesu (İmrahor) Vadisi'ne girdiği yerde oluşan tektonik olay sonucu ortaya çıkan bir göl olmasıdır. Bu sular Eymir Gölü'nü beslemekte ve eşsiz bir doğal mekân olan Eymir Gölü bu su sistemi ile varlığını sürdürmektedir; daha sonra sanki vals yaparcasına salınmakta ve İncesu Çayı'na doğru yoluna devam etmektedir.

^ Mogan-Eymir havzası, Eymir'in kuzey ucundan yaklaşık 45-50 km güneydeki Haymana Yaylasına kadar uzanan bir havzanın oluşturduğu bir su sistemidir.

1 <http://cevre.terimleri.com/Akifer.html>

Eymir Gölü ve çevresindeki araziler 1959 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne tahsis edilmiştir. O dönemden beri ODTÜ, bu arazileri ağaçlandırmış, göl ile doğanın varlığını yabanılığını koruyarak sürdürmüştür. Günümüzde Eymir Gölü'nün kendi havzası, kuzeyde ORAN Bulvarı, batıda Konya Yolu, güneyde de Ankara Çevre Otoyolu tarafından tanımlanmaktadır. Doğuda ise 1959 yılından beri sınırlarını belirleyen çit bulunmaktadır.

Eymir ve Çevresinin Planları

- Eymir Gölü ve çevresindeki doğa, ilk olarak 24.02.1982 tarihinde onaylanan Ankara 1990 Nazım Planı ile yasal bir zemine oturmuştur². Bu planda arazi ODTÜ Eğitim Alanı gösteriminde kalmaktadır.
- 1986 yılında hazırlanan 2015 Ankara Yapısal Planı'nda ODTÜ arazilerinin kamusal niteliği vurgulanmıştır.
- Eymir Gölü ile çevresindeki arazilerin büyük bir bölümü, 22.10.1990 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile ilan edilen "Gölbaşı Özel Çevre Koruma Bölgesi" kapsamına alınmıştır.
- Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nce 15.2.1993 günü onaylanan, daha sonra alt ölçek çalışmalarına bağlı olarak 7.2.1994 tarihinde revize edilen 1/5.000 ölçekli ODTÜ Nazım İmar Planı'nda³, o dönemde orman

tescili henüz yapılmadığı için, orman Ağaçlık Alan olarak nitelendirilmiş, ayrıca ODTÜ Açık Hava Folklor Müzesi, üniversite spor, dinlenme ve rekreasyon alanları için araziler ayrılmıştır.

- Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 6.3.1995 tarihli kararı ile, 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı'nda "Ağaçlık Alan" gösteriminde kalan alanlar I. Derece Doğal Sit, "Üniversite spor ve dinlenme alanları" ile "Üniversite rekreasyon alanları" II. Derece Doğal Sit olarak belirlenmiştir.
- Ankara Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 16.02.2007 ve 15.08.2007 tarihli kararlarıyla onaylanan 1/25.000 ölçekli 2023 Başkent Ankara Nazım İmar Planı'nda Eymir Gölü'nün doğal sit olduğu belirginleşmiş, çevresi Orman-Ağaçlık Alan ve Ağaçlandırılacak Alan olarak belirlenmiştir.

Son olarak, "ODTÜ Koruma Amaçlı İmar Planı", 20.5.2014 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanarak, 29.5.2014 tarihinde askıya çıkmıştır. Kamuoyunda, özellikle Karakusunlar'daki kent içi çembersel yol nedeniyle büyük polemiklere yol açan bu planın kazanımları yeterince tartışılmamıştır.

Kanımcıca en önemli kazanım tüm ODTÜ arazisinin ODTÜ Üniversite Alanı olarak belirlenmiş olmasıdır. Bu konu Eymir Gölü ve çevresi için de geçerlidir.

Mülkiyet

Tapulu ODTÜ Parselleri, ODTÜ'ye Tahsisli Hazine Parselleri, ODTÜ- Hazine Hisseli Parseller, Hâli Araziler olarak sınıflandırılabilir. Kanımcıca bu araziler artık basit bir tahsisin ötesinde, zilyetlik olarak değerlendirilmelidir. 1959 yılında yapılan tahsisten sonra ODTÜ, arazilerini 'iyi niyet' (bona fides) çerçevesinde ağaçlandırmış, ODTÜ mensupları bu doğrultuda emek harcamışlar ve arazileri, yaban yaşamını sürdürecektir bir şekilde ormana dönüştürmüşlerdir. Orman

² Salt tahsis işlemini yeterli bir meşruiyet zemini olarak görmüyorum. Benim için mekânsal yasallık plan kararları ile oluşmaktadır.

³ Planın onaylandığı dönemde Ankara Büyükşehir İmar Dairesi Başkanı rahmetli Raci Bademli'dir.

tescil edilmiş, göl varlığını sürdürmüştür. Süreç içinde, yeniden yaratılan doğal çevre kamusal alana kapatılmamış, onunla birlikte varlığını yeniden üretmiştir.

Bu araziler 1959 yılından beri fiilen ODTÜ'ye tahsislidir. ODTÜ'nün, araziler üzerinde fiili hâkimiyeti vardır ve gene 1959 yılından beri bakımını da üstlenmiştir. ODTÜ bu arazileri kamu adına korumuş, bu arazilere bakmış ve bir doğal varlığı sürdürmüştür. Bu açıdan Türk Medeni Kanunu'nun 973. maddesine göre arazilerin artık zilyedidir ve kanımca 713. madde uyarınca da mülkiyet hakkı istenmelidir.

Madde 713- Tapu kütüğünde kayıtlı olmayan bir taşınmazı davasız ve aralıksız olarak yirmi yıl süreyle ve malik sıfatıyla zilyetliğinde bulunduran kişi, o taşınmazın tamamı, bir parçası veya bir payı üzerindeki mülkiyet hakkının tapu kütüğüne tesciline karar verilmesini isteyebilir.

Eymir Peyzajı ve Türkiye Haritası

1990'lı yılların sonunda tescili yapılan ODTÜ orman alanları; Bakım Sahası, Çok Bozuk Orman, Ziraat Arazisi, Erozyon Sahası, Orman İçi Açıklığı gibi işleve dayalı terimlerle tanımlanmıştır. Kuşkusuz bu tanımlar ilgili disiplinin kendi alanına ilişkin bir bölgelemeyi yansıtmaktadır. Kanımca çok daha felsefi bağlamları olan, 1995 yılında Ağa Han ödülüne değer bulunan ODTÜ Ormanı ve Eymir Gölü, bu işlevsel tanımların ötesinde anlamlara sahiptir.

Bir örnek vermem gerekirse; ne zaman, kimler tarafından uygulandığını bilmediğim bir Türkiye haritası ORAN, Konya Yolu kavşağına çizilmiştir. Sonraki ağaçlandırma çalışmalarında bu incelik atlanmış ve harita giderek okunmaz olmuştur. Biraz hamasi bulunsa da bu haritayı çok önemsiyorum.

Bir peyzaj unsuru olarak buradaki haritanın canlandırılabilmesini düşünüyorum. Bunun nasıl gerçekleştirilebileceği benim uzmanlık

alanımı aşmaktadır. Bir yaklaşım, gündüz okunabilecek farklı bitkiler, geceleri ise aydınlatma ile haritanın okunur kılınmasıdır.

Benim basit canlandırmamda ise göle hâkim bir konumda, Ankara'nın bulunduğu yere Türk ve ODTÜ bayraklarının yerleştirilmesidir.

Sonuç olarak Eymir Gölü ve çevresi salt bir orman alanına da indirgenmemelidir. ODTÜ'nün tarihine ilişkin anlamlar bu alana yüklenmelidir. Orman bir peyzaj olarak algılanmalı, içine yapılacak peyzaj müdahaleleriyle zenginleştirilmelidir. Bu yaklaşım, yasal sahiplikten de önemlidir. Gerekiyorsa, Bernard Tschumi, Mario Botta, Martha Schwartz, Ken Young ve bilmediğim diğer uzmanlardan yararlanılabileceğini düşünüyorum. Sevgili Süha Özkan'ın da bu yaklaşımı ciddiye alacağına, konunun uzmanlarını katkıda bulunmaya çalışacağına inanıyorum.

Eymir Gölü ve çevresi salt bir orman alanına da indirgenmemelidir. ODTÜ'nün tarihine ilişkin anlamlar bu alana yüklenmelidir.

